

2007-2024 Yılları Arasında Türkçe Eğitimi Alanında Değerler Eğitimi Üzerine Yapılan Tezlerin İncelenmesi

Ceyda HAN¹

Makale Bilgisi	Öz
<p>Geliş: 18.05.2024 Kabul: 11.09.2024 Yayın: 30.09.2024</p> <p>Anahtar kelimeler:</p> <p>Türkçe Eğitimi, Değer, Değerler Eğitimi, Lisansüstü Tez.</p>	<p>Bu çalışmada Türkçe eğitimi alanında değerler eğitimi ile ilgili yapılmış lisansüstü tezlerin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma betimleyici nitel bir araştırma olup verilerin toplanmasında doküman analizi tekniğinden faydalanılmıştır. Çalışma kapsamında 2007-2024 yılları arasında Yükseköğretim Kurumu Başkanlığı Tez Merkezinde 31.03.2024 tarihine kadar yayımlanmış olan lisansüstü tezler; türlerine, yıllara, üniversitelere, yöntemlerine, tezlerde kullanılan araştırma desenlerine, kullanılan veri toplama araçlarına, incelenen metin/medya türlerinin dağılımlarına, değer tasniflerine ve kullanım sıklığı bakımından öne çıkan değerlere göre incelenmiştir. Analiz sonucunda ortaya çıkan bulgulara göre 170 yüksek lisans, 24 doktora tezi olduğu tespit edilmiştir. Değerler eğitimi ile ilgili en fazla lisansüstü tezin; 34 yüksek lisans, 1 doktora tezi olmak üzere 2019 yılında yazıldığı bulgulanmıştır. Bu lisansüstü tezlerin 39 farklı üniversitede yapıldığı görülmektedir. Çalışmalarda en fazla nitel yöntemin tercih edildiği ve yapılan çalışmalarda 17 farklı desen bulgulanmış olmasına rağmen en fazla doküman analizinden ve betimsel tarama modelinden faydalandığı tespit edilmiştir. Veri toplama araçlarına göre yapılan sınıflandırmada en fazla doküman ve görüşme formundan yararlanıldığı ortaya çıkmıştır. İncelenen tezlerde birden fazla metin türü kullanımı çoğunluktadır. Kullanım sıklığı bakımından bu sırayı roman, hikâye ve şiir takip etmiştir. Çalışma kapsamında incelenen tezlerin bazılarında birden fazla değer tasnifinin kullanıldığı görülmüştür. Araştırmacılar tarafından oluşturulan tasnifin ve MEB kök değerler başlığının sayıca diğer tasniflere göre öne çıktığı bulgulanmıştır. Tezlerde kullanım sıklığı bakımından en fazla ele alınan değerlerin de sırasıyla sevgi, yardımseverlik, sorumluluk, saygı, dostluk olduğu tespit edilmiştir.</p>

Investigation of Theses on Values Education in the Field of Turkish Education between 2007- 2024

Article Info	Abstract
<p>Received: 18.05.2024 Accepted: 11.09.2024 Online: 30.09.2024</p> <p>Keywords:</p> <p>Turkish Education, Value, Values Education, Postgraduate Thesis.</p>	<p>This study aims to examine postgraduate theses on values education in Turkish education in terms of various variables. The study is a descriptive qualitative research and the data were collected using document analysis technique. Within the scope of the study, postgraduate theses published in the National Thesis Center of the Council of Higher Education between 2007-2024 and up to 31.03.2024 were examined in terms of their types, years, universities, methods, research designs used in the theses, data collection tools used, distribution of the types of text/media examined, value classifications and values that stand out in terms of frequency of use. According to the findings revealed by the analysis, there are 170 master's theses and 24 doctoral theses. It was found that the most postgraduate theses on values education were written in 2019 with 34 master's theses and 1 doctoral thesis. These postgraduate theses were carried out in 39 different universities. It was determined that qualitative methods were mostly preferred in the studies and 17 different patterns were found in the studies carried out, although document analysis and descriptive scanning model were mostly used. According to the classification made according to the data collection tools, it was found that document and interview forms were mostly used. The use of multiple text types is predominant in the examined theses. This order was followed by novels, stories and poems in terms of frequency of use. It was observed that some of the theses examined within the scope of the study used more than one value classification. It was found that the classification created by the researchers and the MEB core values heading stand out numerically from other classifications. It was also determined that the most frequently considered values in the theses are love, benevolence, responsibility, respect and friendship, respectively.</p>

¹ Sorumlu yazar, Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye, ORCID:0000-0002-6516-5418, hanceyda1@gmail.com

Bu makaleden alıntı yapmak için/ To cite this article:

Han, C. (2024). 2007-2024 yılları arasında Türkçe eğitimi alanında değerler eğitimi üzerine yapılan tezlerin incelenmesi. *Elektronik Dil ve Eğitim Dergisi*, 5(1), 52-66.

Giriş

Günümüzde teknolojinin geldiği son noktada insanlar birçok bilgiye, farklı kültürlerin hayat tarzlarına kolaylıkla erişebilmektedir. Özellikle internetin hem ev ortamlarında hem de mobil olarak her cepte olması, akıllı telefon kullanılmasının yaygınlaşması, tablet ve bilgisayarların devreye girmesi beraberinde çocukların yaşantılarında değişimi getirdiği ve bu süreçte çocukların farklı sorunlar ve etkilerle karşı karşıya kaldığı görülmektedir (Şimşek, 2022). Bu erişim ile birlikte milletler arası duvarlar daha şeffaf hâle gelmiş, bireylerin hayat tarzlarında değişiklikler görülmeye başlanmıştır. Bireylerde görülen değişimler kısa sürede etkisini, önce ailede sonra toplumda daha sonra da kültürde hissettirmiştir. Milletlere özgü olan geleneklerle birlikte millî değerler, kolay erişimin getirdiği şeffaflıkla birlikte yerini daha evrensel değerlere bırakmıştır. Sosyal medyanın kullanım sıklığının artması ile bu şeffaflığın sınırları daha da genişlemiş, değer yargıları bakımından incelendiğinde olumsuz pek çok örnekle de karşılaşmaya başlanmıştır. Bunun sebepleri arasında; sosyal medya kullanıcılarının, sanal ortamlarda her şeyi görünür kılma çabalarının yanı sıra kurgu içerikleri de paylaşmaları ve bunların kontrol edilememesinin bu sahayı ahlaki değerler açısından sorunlu hâle getirdiği sayılabilir (Kaya, 2023). Ayrıca bireylerin hayat tarzlarında da kendini hissettiren evrensel değerler; dinleme/izleme ve okuma gibi pek çok türü kapsayacak materyallerde de kendine yer bulmuştur. Gerek sosyal medyada gerek dinlediği/izlediği ve okuduğu pek çok materyalde gençlerin olumsuz değer aktarımına maruz kalması onların bu olumsuzlukları içselleştirip kendi kültürlerine yabancılaşmalarına sebebiyet verebilir. Bu noktada geleceğin mirasçısı olarak düşünülen gençlerin, kendi millî ve manevi değerlerine bağlı yetişmesi ulusun bütünlüğü açısından önem arz etmektedir.

Milletin köklerinin ortak bir paydada yeşermesini sağlayan değer kavramı, Türk Dil Kurumu tarafından yayımlanan Güncel Türkçe Sözlük'te (2023), “bir ulusun sahip olduğu sosyal, kültürel, ekonomik ve bilimsel değerlerini kapsayan maddi ve manevi öğelerin bütünü” olarak tanımlanmaktadır. Aydın ve Akyol Gürler (2013), değerlerin; sosyal hayatı düzenleyen rolleri, bireyleri ahlaki olgunluğa ulaştırması, dayanışma aracı olması, bireylere amaç ve yön belirlerken kılavuzluk etmesi gibi özelliklerine değinmektedirler. Hökelekli (2013) değer, davranışlara yol gösteren inanç ve kurallar, olduğunu belirtmiştir. Şimşek (2020) de değerlerin genelgeçer özelliğinden hareketle bireyin iyi ve kötüyü; doğru ile yanlış; yapılması gerekenle yapılmaması gerekeni ayırt etmesine yarayacak, kendisiyle ve toplumla barışık yaşamasını sağlayacak kabuller ve inançlar olarak tanımlamıştır. İlgili tanımlar değerlerin, toplumsal düzenin sağlanıp sürdürülmesindeki rolüne dikkat çekmektedir.

Geçmişten günümüze pek çok disiplin alanının konusu olan “değer” kavramının “iktisattan etiğe geçtiğini” belirten Kuçuradi (2016), “Kişilerin fiilen yaşadıkları, fiilen gerçekleştirdikleriyle değerlendirilir insan.” ifadesiyle değer kavramının insan davranışıyla yakından ilişkili olduğunu vurgulamıştır. Okumuş (2010) da değerlerin, davranışın çıkış noktası olduğunu belirterek ikisi arasındaki ilişkiye dikkat çekmiştir. İnsan davranışlarının şekillenmesinde önemli bir rol üstlenen değerlerin eğitimi, ilk olarak ailede başlamaktadır ancak değişen sosyoekonomik şartlar, ilerleyen teknoloji gibi sebeplerle birlikte ailenin yanı sıra farklı etmenler de çocuğun değerleri kazanma sürecinde etkili olmaktadır. Halstead ve Taylor (2000), çocukların değerleri çok erken yaşlarda ailelerinin yanı sıra medya, akranlar, oyun grupları, bacaklar, yerel topluluklar ve diğer gruplardan öğrenmeye başladığını belirtmişlerdir. Okul çağına kadar değerlerle ilgili ilk kazanımlarını elde eden çocuk, okul hayatına başladıktan sonra dış dünyaya açılıp sosyalleşerek içinde bulunduğu ortamın da etkisiyle kazandığı değerleri pekiştirip geliştirmekte ve eğitim aracılığıyla da kazandığı değerleri nesilden nesile aktarabilmektedir (Bakioğlu ve Levent, 2014). Sallabaş ve Dağ (2020), değerlerin belli bir düzen içerisinde, sistematik olarak öğretildiği yerin okullar olduğuna vurgu yapmıştır.

Öğrencilere okullarda değerleri kazandırmak amacıyla verilen eğitime değerler eğitimi denilmektedir (Superka ve Johnson, 1975). Değerler eğitimi, program ve yöntemlerle öğrencilerin sosyal ve ahlaki gelişimlerini destekler (Kohn, 1997). Toplumun bütünlüğü açısından okullarda verilen değerler eğitiminin önemine dikkat çeken Dilmaç ve diğerleri (2007), toplumun değerler sisteminin yeni nesillere değerler eğitimi aracılığıyla aktarılmasının okulların temel hedeflerinden biri olduğuna değinmiştir. Akbaş (2008), değerler aracılığıyla nelerin önemli olduğu ve nasıl yaşanması gerektiği konusunda eğitim kurumlarının öğrencilere rehberlik ettiğini belirtmiştir.

Ülkemizde değerler eğitimi, 2005 yılında yapılandırmacı eğitim felsefesini temel alarak oluşturulan Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın yanı sıra Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Öğretim Programı'nda ilk kez açık bir şekilde yer almıştır. Bunu takiben 2017 yılında Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanan "Müfredatta Yenileme ve Değişiklik Çalışmalarımız Üzerine..." isimli raporda, "Önceki müfredatlardan farklı olarak değerler ve değer eğitimi başlıklarının yenilenen müfredatların odağını oluşturduğundan" ve "öğrencilere aktarılması hedeflenen millî, manevi ve evrensel değerlerin 10 ana başlık altında toplandığına ve öğrencilere aktarılması hedeflenen bu değerlere kök değerler başlığı altında yer verildiğine" değinilmiştir.

Değerler eğitiminin, öğretim programlarında yer bulmasıyla birlikte okullarda bu konu daha fazla gündeme getirilir olmuş; konuyla ilgili etkinliklere, projelere yer vermeye başlanmıştır. Türkçe eğitimi, dilin öğrenilmesi ve kullanılması yoluyla bireylerin düşünme, anlama ve ifade etme becerilerini geliştirmesinin yanı sıra değerlerin aktarılması ve benimsetilmesi sürecinde de önemli bir rol oynamaktadır. 2024-2025 eğitim-öğretim yılında kademeli olarak uygulamaya konması beklenen Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın özel amaçlarında, genel uygulama esaslarında değerlerden bahsedilmesinin yanı sıra yeni bir uygulama olarak programa giren "üretim atölyesi" başlığında da değerlere yer verilmiştir. Üretim atölyesi uygulama esaslarında, millî ve manevi değerlerin oluşturulan materyallerde izlerinin aranacağına şu ifadelerle dikkat çekilmiştir: "Anayasa ve kanunlara uygun nitelikler taşıyan, kişilerin veya toplumun belli başlı hassasiyetlerini gözeten, millî ve manevi değerleri yansıtan, kişilerin hak ve özgürlüklerini gözeten içerikler oluşturulmalıdır." (MEB, 2024). Değer aktarımının tek bir yolla olmayacağını belirten Türkyılmaz (2012), ahlaki ikilemler yoluyla, edebî metinler aracılığıyla ve rol model olmak yoluyla da değer aktarımının yapılabileceğine vurgu yapmıştır. Bu noktada öğrencinin olumsuz bir davranış edinmemesi, öğretim programlarında belirtilen kök değerleri öğrencinin doğru bir şekilde içselleştirebilmesi adına değerler eğitimi verilirken yöntemin uygun seçilmesi, materyallerin öğrencilerin beğeni ve algılarına hitap edecek şekilde çeşitlendirilmesi oldukça önemlidir. Bu bağlamda Türkçe eğitimi alanında yapılan tezlerin bütüncül bir bakış açısıyla incelenmesi; eğitimdeki değerler eğitimi uygulamalarının niteliğini ve bu alandaki akademik çalışmaların eğilimlerini ortaya koymak adına önemli görülmektedir.

Bu çalışma ile Türkçe eğitimi alanında "değerler eğitimi" ile ilgili yazılmış olan tezlerin çeşitli değişkenler açısından incelenerek hem mevcut durumu daha görünür kılması hem de ortaya konan verilerle sahadaki öğretmenlere rehberlik ederek gelecekteki araştırmalara yön vermesi amaçlanmıştır. Bundan hareketle ilgili araştırma kapsamında 2007-2024 yılları arasında Türkçe eğitimi alanında yapılmış olan "değerler eğitimi" ile ilgili lisansüstü tezler taranarak aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. İncelenen lisansüstü tezlerin türlerine göre dağılımları nedir?
2. İncelenen lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımları nedir?
3. İncelenen lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımları nedir?
4. İncelenen lisansüstü tezlerde kullanılan yöntemler nelerdir?
5. İncelenen lisansüstü tezlerde kullanılan araştırma desenleri nelerdir?
6. İncelenen lisansüstü tezlerde hangi veri toplama araçları kullanılmıştır?
7. İncelenen lisansüstü tezlerde incelenen metin/medya türlerinin dağılımları nelerdir?
8. İncelenen lisansüstü tezlerde kullanılan değer tasnifleri nelerdir?
9. İncelenen lisansüstü tezlerde kullanım sıklığı bakımından öne çıkan değerler hangileridir?

Yöntem

Araştırma Deseni

Türkçe eğitiminde değerler eğitimi doğrultusunda 2007-2024 yılları arasında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesini amaçlayan bu araştırma betimleyici nitel bir araştırmadır. Çalışmada verilerin toplanması sürecinde doküman incelemesi tekniği kullanılmıştır. Doküman incelemesi, çalışmaya konu olan olgu ve olaylar hakkındaki yazılı materyallerin incelenmesi olarak tanımlanmaktadır (Tanrıoğen, 2014). Dolayısıyla araştırmada Türkçe eğitiminde değerler eğitimi bağlamında yapılan tezlerin incelenecek olması doküman incelemesi tekniğinin kullanılmasını gerektirmiştir.

Araştırma Nesneleri

Araştırma kapsamında 2007-2024 yılları arasında Türkçe eğitiminde değerler eğitimi doğrultusunda Yükseköğretim Kurumu Başkanlığı Tez Merkezinde 31.03.2024 tarihine kadar yayımlanmış olan 170 yüksek lisans, 24 doktora tezi incelenmiştir.

Verilerin Toplanması

Türkçe eğitiminde değerler eğitimi doğrultusunda yapılan yüksek lisans ve doktora tezlerinin hangi açılardan incelenmesi gerektiğine dair üç alan uzmanından görüş alınmıştır. Alan uzmanlarının verdiği geri bildirimler ve araştırmacının görüşleri doğrultusunda araştırmaya konu olan problem durumları belirlenmiştir. Bundan hareketle Yüksek Öğretim Kurumu Başkanlığı Tez Merkezinde bulunan 2007-2024 yılları arasında “Türkçe Eğitimi Bilim Dalı”nda; “değer”, “değer eğitimi”, “değer öğretimi”, “değer aktarımı”, “değer iletimi”, “değerler eğitimi”, “değerler öğretimi”, “kök değerler” konu başlıklarıyla yapılmış olan yüksek lisans ve doktora tezleri incelenmiştir. Verilerin toplanması esnasında üç alan uzmanı da araştırmacıyla birlikte eş zamanlı olarak aynı taramaları yapmıştır. Gerekli karşılaştırmalar yapıldıktan sonra belirlenen tezler dosyalanmış ve dijital ortamda çalışmanın kapsamına uygun bir şekilde sınıflandırılmıştır.

Verilerin Analizi

İncelenen yüksek lisans ve doktora tez verileri, araştırmaya konu olan sorular çerçevesinde sınıflandırılmıştır. Sınıflandırılan bilgiler çerçevesinde oluşturulan form aracılığıyla yüksek lisans ve doktora tezlerinin betimsel analizi gerçekleştirilmiştir. Betimsel analiz, verilerin önceden oluşturulmuş temalara göre özetlenip yorumlanmasını içeren analiz türüdür (Özen ve Hendekçi,

2016:625). Yıldırım ve Şimşek (2016:240) de betimsel analizin dört aşamadan oluştuğunu belirtmiştir. Bu aşamalar şunlardır:

1. Çerçeve oluşturma
2. Verilerin işlenmesi
3. Bulguların tanımlanması
4. Bulguların yorumlanması

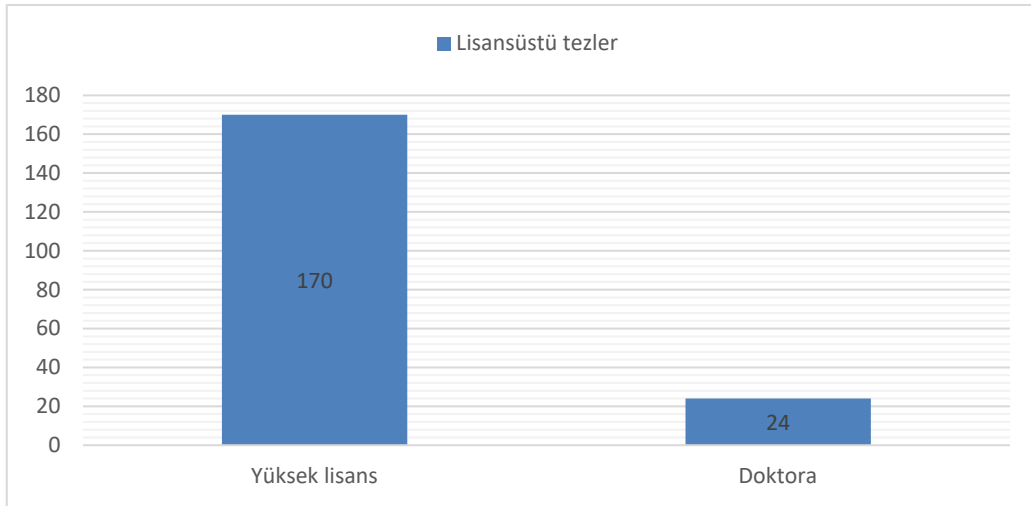
İlgili araştırmanın verilerinin analizi kapsamında da betimsel analizin bu dört aşaması takip edilmiştir.

Bulgular

İlgili araştırmanın bu bölümünde incelenen yüksek lisans ve doktora tezlerinin betimsel verilere dayalı bulgularına yer verilmiştir.

1. Değerler Eğitimi Tezlerinin Türlerine Göre Dağılımı

Yükseköğretim Kurumu Başkanlığı Tez Merkezinde Türkçe eğitimi alanında değerler eğitimiyle ilgili yayımlanan tezlerin türlerine göre dağılımı Grafik 1’de gösterilmiştir:

Grafik 1. Türkçe Eğitimi Alanında Değerler Eğitimiyle İlgili Yapılmış Olan Yüksek Lisans ve Doktora Tezlerinin Türlerine Göre Dağılımları

Yükseköğretim Kurumu Başkanlığı Tez Merkezinde 2007 yılından 2024 yılının Nisan ayına kadar değerler eğitimi konu başlıklı 194 tez çalışması tespit edilmiştir. Bu çalışmaların 170’i yüksek lisans; 24’ü doktora tezidir. Yüzdeler dağılımlarına bakıldığında %87,6’sının yüksek lisans; %12,3’ünün doktora tezi olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre değerler eğitimi alanında yüksek lisans çalışmalarının daha sık yapıldığı ve doktora çalışmalarının sıklığının az olduğu görülmektedir.

2. Değerler Eğitimi Tezlerinin Yıllara Göre Dağılımı

Yükseköğretim Kurumu Başkanlığı Tez Merkezinde Türkçe eğitimi alanında değerler eğitimiyle ilgili yayımlanan tezlerin yıllara göre dağılımı Tablo 1’de gösterilmiştir:

Tablo 1. Türkçe Eğitimi Alanında Değerler Eğitimiyle İlgili Yapılmış Olan Yüksek Lisans ve Doktora Tezlerinin Yıllara Göre Dağılımları

Yıl	Yüksek Lisans	Doktora	Toplam	%
2007	2		2	1,03
2008	2		2	1,03
2009	1		1	0,51
2010	2	1	3	1,54
2011	4		4	2,06
2012	5		5	2,57
2013	3	1	4	2,06
2014	3		3	1,54
2015	12	2	14	7,21
2016	8		8	4,12
2017	10	2	12	6,18
2018	17		17	8,76
2019	34	1	35	18,04
2020	12	3	15	7,73
2021	20	6	26	13,40
2022	20	4	24	12,37
2023	13	4	17	8,76
2024	2		2	1,03
Toplam	170	24	194	100

Tablo 1’deki yüksek lisans ve doktora tez sayıları yıllara göre incelendiğinde rastgele bir dağılım olduğu gözlemlenmektedir. 2007-2024 yılları arasında yapılan doktora tez çalışmalarının sayısı yine aynı yıllarda yapılmış olan yüksek lisans tez çalışmalarının sayısını geçememiştir. 2019 yılında yapılan yüksek lisans tez çalışmalarındaki artışın, güncellenen 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı’ndaki kök değerlerin ön plana çıkmasıyla ilgili olduğu varsayımı yapılabilir.

3. Değerler Eğitimi Tezlerinin Üniversitelere Göre Dağılımı

Yükseköğretim Kurumu Başkanlığı Tez Merkezinde Türkçe eğitimi alanında değerler eğitimiyle ilgili yayımlanan tezlerin üniversitelere göre dağılımı Tablo 2’de gösterilmiştir:

Tablo 2. Türkçe Eğitimi Alanında Değerler Eğitimiyle İlgili Yapılmış Olan Yüksek Lisans ve Doktora Tezlerinin Üniversitelere Göre Dağılımları

Üniversiteler	Yüksek Lisans	Doktora	Toplam	%
İnönü Üniversitesi	17	4	21	10,82
Atatürk Üniversitesi	7	7	14	7,21
Dokuz Eylül Üniversitesi	9	3	12	6,18
Uşak Üniversitesi	11		11	5,67
Gazi Üniversitesi	7	3	10	5,15
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	9		9	4,63

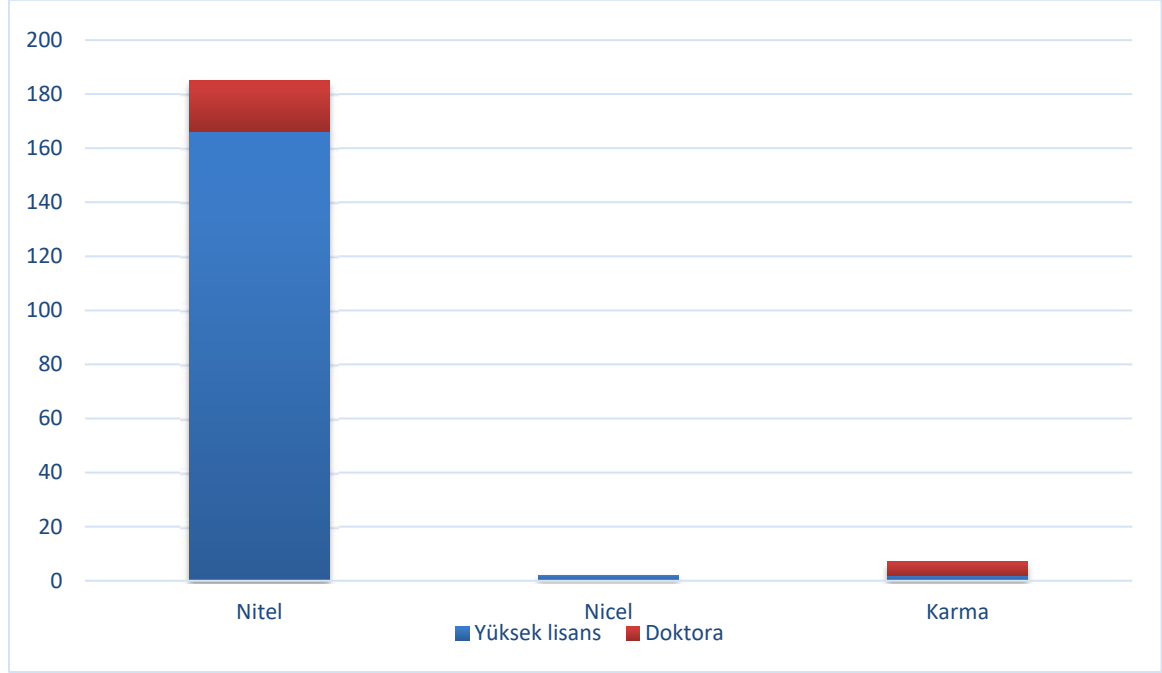
Necmettin Erbakan Üniversitesi	8		8	4,12
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi	7		7	3,60
Siirt Üniversitesi	7		7	3,60
Fırat Üniversitesi	6		6	3,09
Sakarya Üniversitesi	4	2	6	3,09
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi	6		6	3,09
Akdeniz Üniversitesi	5		5	2,57
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	3	2	5	2,57
Afyon Kocatepe Üniversitesi	5		5	2,57
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	4		4	2,06
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	4		4	2,06
Gaziantep Üniversitesi	4		4	2,06
Giresun Üniversitesi	4		4	2,06
Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	4		4	2,06
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi	4		4	2,06
Karadeniz Teknik Üniversitesi	3		3	1,54
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi	3		3	1,54
Erciyes Üniversitesi	2	1	3	1,54
Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi	3		3	1,54
Marmara Üniversitesi	3		3	1,54
Bursa Uludağ Üniversitesi	3		3	1,54
Ankara Üniversitesi	2		2	1,03
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	2		2	1,03
Yıldız Teknik Üniversitesi	2		2	1,03
Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi	1	1	2	1,03
İstanbul Üniversitesi- Cerrahpaşa	1	1	2	1,03
Kırıkkale Üniversitesi	2		2	1,03
Trabzon Üniversitesi	2		2	1,03
Mevlâna Üniversitesi	2		2	1,03
Mersin Üniversitesi	1		1	0,51
Pamukkale Üniversitesi	1		1	0,51
Başkent Üniversitesi	1		1	0,51
Kafkas Üniversitesi	1		1	0,51
Toplam	170	24	194	100

Tablo 2'deki veriler doğrultusunda Türkçe eğitimi alanında değerler eğitimiyle ilgili farklı 39 üniversitede tez çalışmalarının yapıldığı gözlemlenmektedir. En fazla tez çalışmasının yapıldığı İnönü Üniversitesinde (21), yüksek lisans (17) ve doktora (4) tez sayıları arasında büyük farklılık vardır. İkinci sırada gelen Atatürk Üniversitesinde (14), yüksek lisans (7) ve doktora (7) tez sayılarının dengeli bir dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Üçüncü sırada gelen Dokuz Eylül

Üniversitesinde (12) de yine yüksek lisans ve doktora tez sayıları arasında dengeli bir dağılımın olmadığı gözlemlenmiştir.

4. Değerler Eğitimi Tezlerinin Kullanılan Araştırma Yöntemlerine Göre Dağılımı

Yükseköğretim Kurumu Başkanlığı Tez Merkezinde Türkçe eğitimi alanında değerler eğitimiyle ilgili yayımlanan yüksek lisans ve doktora tezlerinin kullanılan araştırma yöntemlerine göre dağılımı Grafik 2’de gösterilmiştir:

Grafik 2. Türkçe Eğitimi Alanında Değerler Eğitimiyle İlgili Yapılmış Olan Yüksek Lisans ve Doktora Tezlerinin Kullanılan Araştırma Yöntemlerine Göre Dağılımları

Grafik 2’deki verilerden hareketle değerler eğitimiyle ilgili yapılmış tezlerde %95,36’lık bir oranla en çok nitel araştırma yöntemi tercih edilmiştir. %1,03’lük oranla nicel araştırma yönteminin sadece yüksek lisans (f=2), çalışmasında kullanıldığı gözlemlenmiştir. %3,60’lık oranla hem yüksek lisans (f=2) hem doktora (f=5) çalışmasında karma yöntemin kullanıldığı tespit edilmiştir.

5. Değerler Eğitimi Tezlerinin Kullanılan Araştırma Desenlerine Göre Dağılımı

Yükseköğretim Kurumu Başkanlığı Tez Merkezinde Türkçe eğitimi alanında değerler eğitimiyle ilgili yayımlanan yüksek lisans ve doktora tezlerinin kullanılan araştırma desenlerine göre dağılımı Tablo 3’te gösterilmiştir:

Tablo 3. Türkçe Eğitimi Alanında Değerler Eğitimiyle İlgili Yapılmış Olan Yüksek Lisans ve Doktora Tezlerinin Kullanılan Araştırma Desenlerine Göre Dağılımları

Kullanılan Desenler	Yüksek Lisans	Doktora	Toplam	%
Doküman Analizi	88	12	100	51,54
Betimsel Tarama Modeli	56	3	59	30,41
Durum Çalışması	9	2	11	5,67
İçerik Analizi Yöntemi	3	1	4	2,06
Temel Nitel Desen	2	1	3	1,54

Betimsel Analiz	3		3	1,54
Yakınsayan Paralel Desen	1	1	2	1,03
Fenomenoloji Deseni	2		2	1,03
Görüşme-Mülakat	1	1	2	1,03
Keşfedici Sıralı Karma Desen		1	1	0,51
Literatür Taraması	1		1	0,51
Sıralı Desen	1		1	0,51
Müdahale Deseni		1	1	0,51
Gömülü İç İçe Yerleşik Desen		1	1	0,51
Meta Analiz	1		1	0,51
Saha Araştırması	1		1	0,51
Bibliyometrik Analiz	1		1	0,51
Toplam	170	24	194	100

Tablo 3'teki verilerden hareketle incelenen tezlerde 17 farklı desen kullanıldığı bulgulanmıştır. Değerler eğitimi ile ilgili yapılan çalışmalarda en çok doküman analizi (100) kullanılmıştır. Bunu sırasıyla betimsel tarama modeli (f=59) ve durum çalışması (f=11) takip etmiştir.

6. Değerler Eğitimi Tezlerinin Kullanılan Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımı

Yükseköğretim Kurumu Başkanlığı Tez Merkezinde Türkçe eğitimi alanında değerler eğitimiyle ilgili yayımlanan yüksek lisans ve doktora tezlerinin kullanılan veri toplama araçlarına göre dağılımı Tablo 4'te gösterilmiştir:

Tablo 4. Türkçe Eğitimi Alanında Değerler Eğitimiyle İlgili Yapılmış Olan Yüksek Lisans ve Doktora Tezlerinin Kullanılan Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımları

Veri Toplama Araçları	Yüksek Lisans	Doktora	Toplam	%
Doküman	156	20	176	82,62
Görüşme Formu	12	9	21	9,85
Ölçek-Test	6	4	10	4,69
Video-Görsel	5	1	6	2,81
Toplam	179	34	213	100

Yapılan tezler incelendiğinde birden çok veri toplama aracının kullanıldığı yüksek lisans ve doktora tezi tespit edilmiştir. Kullanılan her bir veri toplama aracı, başlıklara ayrı ayrı dâhil edilmiştir. İncelenen çalışmalarda en sık kullanılan veri toplama aracının hem yüksek lisans hem doktora tezinde doküman olduğu gözlemlenmektedir. Değerler eğitimi; konusu gereği kitap, dergi, video vb. gibi materyallerin incelenmesini esas aldığından veri toplama araçlarında doküman kullanım sıklığının fazla olması (f=176) olağan bir durum olarak kabul edilmektedir. Bu kullanım sıklığını sırasıyla görüşme formu (f=21), ölçek-test (f=10), video-görsel (f=6) takip etmektedir.

7. Değerler Eğitimi Tezlerinin İncelenen Metin/Medya Türlerine Göre Dağılımı

Yükseköğretim Kurumu Başkanlığı Tez Merkezinde Türkçe eğitimi alanında değerler eğitimiyle ilgili yayımlanan yüksek lisans ve doktora tezlerinin incelenen metin/medya türlerine göre dağılımı Tablo 5'te gösterilmiştir:

Tablo 5. Türkçe Eğitimi Alanında Değerler Eğitimiyle İlgili Yapılmış Olan Yüksek Lisans ve Doktora Tezlerinin İncelenen Metin/Medya Türlerine Göre Dağılımları

İncelenen Metin/Medya Türleri	Yüksek Lisans	Doktora	Toplam	%
Birden Fazla Metin Türü	42	11	53	28,49
Roman	28	2	30	16,12
Hikâye	25	3	28	15,05
Şiir	22	4	26	13,97
Masal	20		20	10,75
Çizgi Film	3	2	5	2,68
Dergi	3	1	4	2,15
Ders Kitabı	3	1	4	2,15
Fıkra	3		3	1,61
Form	2		2	1,07
Film	2		2	1,07
Dijital Hikâye	2		2	1,07
Animasyon	1		1	0,53
Tiyatro	1		1	0,53
Destan	1		1	0,53
Tez	1		1	0,53
Fabl	1		1	0,53
Makale	1		1	0,53
Çocuk Oyunları	1		1	0,53
Çizgi Roman	1		1	0,53
Toplam	163	23	186	100

Değerler eğitimiyle ilgili incelenen yüksek lisans ve doktora tezlerinde kullanılan metin/medya türlerinin sıklık değerleri yukarıda belirtilmiştir. Yükseköğretim Kurumu Başkanlığı Tez Merkezinde bazı tezlerin görünürlüğünün kapalı olması nedeniyle net veriye ulaşılamamış ve tabloda bu tezlerin verilerine yer verilmemiştir. Birden fazla metin/medya türü (f=53), roman (f=30), hikâye (f=28), masal (f=20) sıklık değeriyle birbirini takip etmiştir. Tespit edilen türler ile sayılar arasındaki bağlantının incelenen tezlerin hitap ettiği yaş aralığıyla da ilgili olduğu düşünülmektedir.

8. Değerler Eğitimi Tezlerinin Kullanılan Değer Tasniflerine Göre Dağılımı

Yükseköğretim Kurumu Başkanlığı Tez Merkezinde Türkçe eğitimi alanında değerler eğitimiyle ilgili yayımlanan yüksek lisans ve doktora tezlerinde kullanılan değer tasniflerinin dağılımı Tablo 6'da gösterilmiştir:

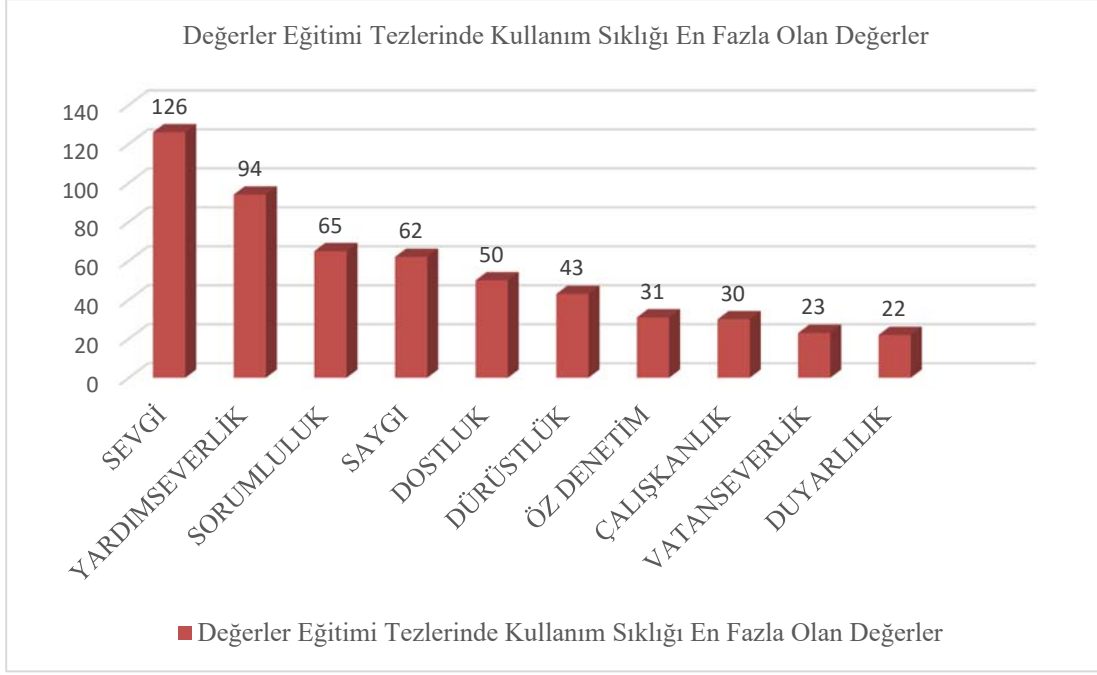
Tablo 6. Türkçe Eğitimi Alanında Değerler Eğitimiyle İlgili Yapılmış Olan Yüksek Lisans ve Doktora Tezlerinde Kullanılan Değer Tasniflerinin Dağılımı

Kullanılan Değer Tasnifi	Yüksek Lisans	Doktora	Toplam	%
Araştırmacı Tarafından Oluşturulan Tasnif	80	10	90	45,45
MEB Kök Değerler	29	3	32	16,16
Türkçe Dersi Öğretim Programı'ndaki Kök Değerler	23	5	28	14,14
Schwartz'ın Değer Yönelimleri Ölçeği	16	1	17	8,58
MEB Değerler Eğitimi Yönergesi	5		5	2,52
Spranger'in Değerler Tasnifi	3	2	5	2,52
Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'ndaki Değerler	3	1	4	2,02
Cahit Kavcar'ın Değerler Tasnifi	3		3	1,51
Erol Güngör'ün Değerler Hiyerarşisi	1	2	3	1,51
Rokeach Değerler Envanteri	2		2	1,01
İslami Değerler	1		1	0,50
Selim Emiroğlu'nun Değerler Tasnifi	1		1	0,50
Söylemez'in Değerler Tasnifi	1		1	0,50
Fichter'in Değerler Tasnifi	1		1	0,50
Byram'ın Kültürel İçerik Çözümlemesi	1		1	0,50
Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi	1		1	0,50
Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı	1		1	0,50
Özcan'ın Hikâyelerle Karakter Eğitimi	1		1	0,50
Nelson'un Değerler Tasnifi		1	1	0,50
Toplam	173	25	198	100

Araştırmanın kapsamında incelenen tezlerin bazılarında birden fazla değer tasnifinin kullanıldığı tespit edilmiş ve bu bulgular tablodaki verilere ayrı ayrı dâhil edilmiştir. Birkaç değer sınıflamasından hareketle araştırmacı tarafından oluşturulan değer tasnifi kullanım sıklığı (f=90) bakımından dikkat çekmektedir. Bu kullanım sıklığını MEB kök değerler (f=32), Türkçe Dersi Öğretim Programı'ndaki kök değerler (f=28) takip etmektedir.

9. Değerler Eğitimi Tezlerinde Kullanım Sıklığı En Fazla Olan Değerler

Yükseköğretim Kurumu Başkanlığı Tez Merkezinde Türkçe eğitimi alanında değerler eğitimiyle ilgili yayımlanan yüksek lisans ve doktora tezlerinde kullanım sıklığı en fazla olan değerlerin dağılımı Grafik 3'te gösterilmiştir:

Grafik 3. Türkçe eğitimi alanında değerler eğitimiyle ilgili yapılmış olan yüksek lisans ve doktora tezlerinde kullanım sıklığı en fazla olan değerler

Türkçe eğitimi alanında değerler eğitimiyle ilgili yapılmış olan yüksek lisans ve doktora tezleri incelenmiştir. Buna bağlı olarak kullanım sıklığının en fazla olduğu değerler tespit edilmiştir. Grafik 3'te gösterildiği üzere tezlerde de en sık bulgularanan değer sevgi ($f=126$) olmuştur. Bunu sırasıyla yardımseverlik ($f=94$), sorumluluk ($f=65$), saygı ($f=62$), dostluk ($f=50$) takip etmektedir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu çalışmada Yükseköğretim Kurumu Başkanlığı Tez Merkezinde Türkçe eğitimi alanında değerler eğitimiyle ilgili yayımlanan yüksek lisans ve doktora tezlerinin tez türü, yıl, üniversite, araştırma yöntemi, araştırma deseni, veri toplama araçları, incelenen metin/medya türü, değer tasnifi ve bu değerlerin kullanım sıklıkları bulgulanmıştır.

2007-2024 yılları arasında değerler eğitimiyle ilgili Türkçe eğitimi alanında yapılan 194 çalışma tespit edilmiştir. Bu çalışmaların 170 tanesi yüksek lisans, 24 tanesi de doktora tezidir. Rakamlar dikkate alındığında yapılan yüksek lisans ve doktora tez çalışmaları arasında sayıca büyük bir farkın olduğu gözlemlenmektedir. Çalışmanın kapsamı doğrultusunda konuyla ilgili daha önce yapılmış benzer çalışmalar da çıkan sonucu destekler niteliktedir. Akman (2020), yapmış olduğu yüksek lisans tezinde 137 tez incelemiş ve değerler eğitimi konusunda en çok yüksek lisans düzeyinde çalışmanın yapıldığını ortaya koymuştur. Yapılan başka bir çalışmada da 110 lisansüstü tez taranmış ve bu çalışmanın sonucuyla paralel olacak şekilde 103 yüksek lisans tezi, 7 doktora tezi tespit edilmiştir (Direkci vd., 2020). Bu sonuç da değerler eğitimiyle ilgili yüksek lisans tezlerinin fazla olduğunu doğrular niteliktedir. Yapılan araştırmalarda veri sayılarının birbirinden farklı olmasının nedeninin tarama kriterlerindeki bilim dalı farklılıklarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Değerler eğitimiyle ilgili Türkçe eğitiminde yapılan çalışmaların yıllara göre dağılımı incelendiğinde 2009 yılında sadece bir çalışmanın yapıldığı göze çarpmaktadır. 2018 yılında 17 çalışmayla o yıla kadar ki en yüksek sayı tespit edilmiştir. Bu sayının 2018 yılında yayımlanan Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda kök değerlerin yer almasıyla ilgili olduğu düşünülmektedir.

Programa kök değerlerin girmesiyle birlikte yapılan çalışmaların sayısı 2019 yılında ivme kazanarak 35'e yükselmiştir. Bu sayı; 2020 yılında 15, 2021 yılında 26, 2022 yılında 24, 2023 yılında 17 tez çalışması olacak şekilde farklılık göstermiştir.

Türkçe eğitimi alanında değerler eğitimi konulu tezlerin üniversitelere göre dağılımı incelendiğinde farklı 39 üniversiteyle karşılaşmıştır. 17 yüksek lisans; 4 doktora tezi olmak üzere toplamda 21 çalışmayla İnönü Üniversitesi, konuyla alakalı en çok çalışmaya imza atan üniversite olmuştur. Bu sırayı 7 yüksek lisans; 7 doktora tezi olmak üzere toplamda 14 çalışmayla Atatürk Üniversitesi takip etmiştir. Atatürk Üniversitesiyle alakalı dikkat çeken bir başka husus çalışma sayılarının yüksek lisans ve doktora eşit şekilde dağılmış olmasıdır. Bu da Atatürk Üniversitesinin diğer üniversitelere göre değerler eğitimi konusunda doktora çalışmalarını desteklediğini göstermektedir.

Değerler eğitimiyle ilgili alanda yapılan lisansüstü tezler araştırma yöntemi ve araştırma deseni başlıklarında gruplandırılarak incelenmiştir. Konunun doğası gereği çalışmalarda seçilen yöntem ve desenin bulgularının birbirini yordayacak şekilde olduğu gözlemlenmiştir. Genellikle bir materyal incelemesini esas alan bu çalışmalarda en fazla nitel araştırma yöntemi (185) kullanılmıştır. Bunu karma yöntem (7) çalışması takip etse de sayıca arada büyük bir farkın olduğu tespit edilmiştir. Bir materyal incelemesinden ve nitel araştırma yönteminden hareketle çalışmalarda en sık kullanılan desenler; doküman analizi (100) ve betimsel tarama modeli (59) olmuştur. Ateş (2022), değerler eğitimiyle ilgili en çok atıf alan ilk 100 makaleyi tespit etmek için yaptığı bibliyometrik analiz çalışmasında da nitel araştırma desenlerinin daha çok kullanıldığını belirtmiştir. Bu sonuç da araştırmanın bulgularını destekler niteliktedir.

Araştırmaya konu olan tezlerin sayısal sonuçlarından hareketle bir tezde birden fazla veri toplama aracının kullanıldığı tespit edilmiştir. Yukarıda değinilen yöntem ve araştırma deseni sonuçlarına paralel olacak şekilde en çok kullanılan veri toplama aracı doküman (176) olmuştur. Yapılan bazı lisansüstü tezlerde dokümanın yanında görüşme formu, ölçek-test veri toplama araçları da işe koşulmuştur. Bunların yanı sıra incelenen materyalin türüne göre video-görsel (6) veri toplama aracından da tezlerde yararlanıldığı tespit edilmiştir.

İncelenen metin/medya türleri başlığından hareketle yüksek lisansta da doktora tezlerinde de en çok birden fazla metin türünün (53) üzerinde çalışıldığı bulgulanmıştır. Araştırmaya konu olan tezlerin sonunda yer verilen öneriler kısmından hareketle bu durumun gerek çeşitliliği artırmak gerek çalışmanın kapsamını genişletmek amacıyla yapıldığı öne sürülebilir. İkinci sırada roman (30) gelmektedir. Bunu hikâye (28), şiir (26), masal (20) takip etmektedir. Sıklık değerleriyle öne çıkan bu türlerin; ortaokul öğrencilerine değerler aktarımında kullanılabilir türler olmasıyla ilgili olduğu düşünülmektedir.

Yapılan çalışmada belirleyici rol oynayan başlıklardan biri de değer tasnifleridir. Bu sebeple araştırma kapsamında incelenen tezlerde kullanılan değer tasnifleri gruplandırılmıştır. Sayısal verilerden hareketle birden fazla değer tasnifinin aynı anda kullanıldığı çalışmalar tespit edilmiştir. Birkaç değer listesinden hareketle araştırmacının kendi değer tasnifini oluşturduğu çalışmalar (90) da sayıca ağırlıktadır. Bunu MEB kök değerler (32) izlemektedir. Özellikle 2018 yılında Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda kök değerlerin yer almasıyla birlikte bu tasnif de Türkçe Dersi Öğretim Programı'ndaki kök değerler başlığıyla çalışmalarda kullanılmış ve kullanım sıklığı (28) bakımından da üçüncü sırada yerini almıştır. Öğretim programlarında kullanılan değer tasniflerinin yanı sıra araştırmacıların çalışmalarında en sık yer verdiği bir diğer tasnif de Schwartz'ın Değer Yönelimleri ölçeği (17) olmuştur.

İlgili çalışma çerçevesinde incelenen tezlerde en fazla kullanılan değerler gruplandırılmış ve kullanım sıklığı bakımından ilk 10'a giren değerler grafik hâlinde bulgularda verilmiştir. Bu değerler sırasıyla sevgi, yardımseverlik, sorumluluk, saygı, dostluk, dürüstlük, öz denetim, çalışkanlık, vatanseverlik ve duyarlılıktır. Bu sonuçlar, değer tasnifinde en çok kullanılan kök değerlerle de paralellik göstermektedir.

Araştırmada, değerler eğitimiyle ilgili 2007-2024 yılları arasında Türkçe eğitimi alanında yapılan yüksek lisans ve doktora tezleri taranmış ve sonuçlar, bu çalışmalara bütüncül bakılabilecek bir şekilde ortaya koyulmuştur. Çıkan bulgulardan hareketle aşağıdaki önerilere yer verilmektedir:

1. Değer aktarımının fazla olduğu tespit edilen eslere ders kitaplarında da yer verilmelidir.
2. Değerler eğitimi ile ilgili yapılacak nitelikli doktora çalışmaları desteklenmelidir.
3. Millî Eğitim Bakanlığının belirlediği on kök değer in öğrencilere kazandırılmasında öğretmenlere, velilere yol gösterecek etkinlik örnekli boylamsal çalışmaların yapılması desteklenmelidir.
4. Değerler eğitimi ile ilgili yapılan çalışmalarda incelenen materyal çeşitliliği artırılmalı farklı türlere de yer verilmelidir.

Kaynakça

- Akbaş, O. (2008). Değer eğitimi akımlarına genel bir bakış. *Değerler eğitimi dergisi*, 6(16), 9-27.
- Akman, S. (2020). *Türkçe eğitiminde değerler eğitimi üzerine yapılmış akademik çalışmaların değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi.
- Ateş, H. (2022). *Türkiye’de değerler eğitimi konusunda en çok atıf alan ilk 100 makale: Bibliyometrik analiz çalışması* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi.
- Aydın, M. Z. ve Gürler, Ş. A. (2012). *Okulda değerler eğitimi: Yöntemler, etkinlikler, kaynaklar* (Vol. 3). Nobel Yayınları.
- Bakioğlu, A. ve Levent, F. (2014). Türkiye’nin geleceği için önemli bir yatırım: Etik değerler eğitimi. *Yeni Türkiye Dergisi*, 10(58), 258-261.
- Dilmaç, B., Kulaksızoğlu, A. ve Eksi, H. (2007). Bir grup fen lisesi öğrencisine verilen insani değerler eğitiminin insani değerler ölçeği ile sınanması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 7(3), 1221-1261.
- Direkci, B., Akbulut, S. ve Şimşek, B. (2020). Türkçe eğitimi alanında yapılan değerler eğitimi tezlerinin incelenmesi. *Zeitschrift für die Welt der Türken/Journal of World of Turks*, 12(2), 117-140.
- Halstead, J. M. ve Taylor, M. J. (2000). Learning and teaching about values: A review of recent research. *Cambridge journal of education*, 30(2), 169-202.
- Hökelekli, H. (2013). *Değerler psikolojisi ve eğitimi*. Timaş Yayınları.
- https://kandira.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/04202207_18160003_basin_aciklamasi-program.pdf 10.04.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Kaya, Z. (2023). Sosyal medya anneliği ile değer sahibi çocuk yetiştirmek. *Mecmua*, 15, 124-137. <https://doi.org/10.32579/mecmua.1245382>
- Kohn, A. (1997). How not to teach values: A critical look at character education. *Phi Delta Kappan*, 78, 428-439.
- Kuçuradi, İ. (2016). *İnsan ve değerleri*. Türkiye Felsefe Kurumu.

- Millî Eğitim Bakanlığı. (2017). *Değerler eğitimi*.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2024). *Ortaokul Türkçe Dersi (5,6,7 ve 8. Sınıflar) Öğretim Programı Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli*. Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı.
- Özen, F. ve Hendekçi, E. A. (2016). Türkiye’de eğitim denetimi alanında 2005–2015 yılları arasında yayımlanan makale ve tezlerin betimsel analizi. *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 6(11), 619-650.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (Çev Eds: Bütün, M. ve Demir, S. B). Pegem Akademi Yayınları.
- Sallabaş, M. E. ve Dağ, M. (2020). Türkçe öğretim programlarına değerler eğitimi yönünden karşılaştırmalı bir bakış. *İhya Uluslararası İslam Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 538-551.
- Superka, D. P. ve Johnson, P. L. (1975). Values education: Approaches and materials (ERIC Document Reproduction Service No: ED103284).
- Şimşek, E. E. (2022). *Çocukların media ile ilişkilerinde temel sorunlar*. Medya okuryazarlığı eğitimi (1. Baskı, ss. 61-86) içinde. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Şimşek, Ş. ve Bulut, F. (Eds.). (2020). *Çocuk edebiyatı yazarlarının kaleminden değerler eğitimi*. Akademisyen Kitabevi.
- Tanrıoğen, A. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Anı Yayınları.
- Türk Dil Kurumu. (2023). *Güncel Türkçe Sözlük*, <https://sozluk.gov.tr/> adresinden 10.04.2024 tarihinde alınmıştır.
- Türkyılmaz, M. (2012). *Gençlik romanlarının okuma becerisine etkisi ve değerler aktarımı bakımından incelenmesi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayınları.

Benzerlik Taraması	<i>Turnitin aracılığıyla yapıldı.</i>
Etik Beyan	<i>Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.</i>
Etik Kurul Kararı	<i>Etik Kurul kararından muaftır.</i>
Mali Destek	<i>Çalışma için herhangi bir kurum ve projeden mali destek alınmamıştır.</i>
Çıkar Çatışması	<i>Çalışmada kişiler ve kurumlar arası çıkar çatışması bulunmamaktadır.</i>
Veri kullanılabilirliği	<i>Bu çalışmanın bulgularını destekleyen ek veriler, ilgili yazardan talep edilmesi halinde sağlanabilir.</i>
Yazar Katkısı	<i>Çalışma tek yazarlıdır.</i>
Katılımcı Rızası	<i>Katılımcı yoktur.</i>
Telif Hakları & Lisans	<i>Dergi, dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptir ve çalışmaları Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License altında yayımlanmaktadır.</i>